

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОРГАН ПО НЕПОДКУПНОСТИ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

INSPECTORATUL DE INTEGRITATE

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

**ACT DE CONSTATARE
nr. 330/16**

mun. Chișinău

24 decembrie 2020

Cristina CIUBOTARU, inspector de integritate al Inspectoratului de integritate al Autorității Naționale de Integritate, examinînd materialele dosarului de control privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, inițiat în privința dnei Natalia PANIȘ, născută la [REDACTED], domiciliată în [REDACTED], director al LT „Grigore Grigoriu” s. Cîrnățeni, r. Căușeni, în temeiul art. 35 din Legea nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la *Autoritatea Națională de Integritate*,

A CONSTATAT:

La 31 ianuarie 2020 în cadrul Autorității Naționale de Integritate a fost înregistrată sesizarea din oficiu nr. 07/80.

La 04 februarie 2020, în conformitate cu prevederile art. 30 din Legea nr. 132 din 17.06.2016 cu *privire la Autoritatea Națională de Integritate*, sesizarea a fost repartizată aleatoriu prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor.

Potrivit sesizării, dna Paniș Natalia, directoarea LT „Grigore Grigoriu” din s. Cîrnățeni a Direcției Educație, Cultură, Tineret, Sport și Turism din cadrul Consiliului raional Căușeni, ar fi admis încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese prin angajarea dnei [REDACTED] (sora) ca bucătar-șef, cît și a altor rude apropiate (cuscu).

În conformitate cu prevederile art. 29 din Legea nr. 132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate*, sesizarea formulată de o persoană fizică sau juridică de drept public sau de drept privat trebuie să întrunească condițiile de formă și conținut stabilite de art. 75 Codul Administrativ cu *privire la petiție*.

În corespundere cu prevederile art. 31 alin. (1) din aceeași Lege, inspectorul de integritate, în termen de 15 zile de la data repartizării sesizărilor, efectuează verificarea

prealabilă a acestora, în cadrul căreia verifică respectarea condițiilor de formă și conținut ale sesizărilor și existența bănuielii rezonabile, precum și validarea datelor din declarațiile de avere și interese personale prin intermediul SIA e-Integritate.

La 12 februarie 2020, în conformitate cu prevederile art. 31 din Legea nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, prin procesul-verbal de inițiere a controlului nr. 68/16 în privința dnei Natalia Paniș, director al LT "Grigore Grigoriu" s. Cîrnățeni, raionul Căușeni, a fost inițiat controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese.

Prin scrisoarea nr. 04-16/520 din 18 februarie 2020, care conform avizului de recepție nr. DS9350040861AS a fost recepționată la 21 februarie 2020, dna Paniș Natalia a fost informată despre inițierea în privința sa a controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese și despre drepturile prevăzute la art. 33 din Legea nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

În temeiul art. 20, alin. (1) lit. b), art. 32 alin. (3) și art. 37 alin. (2) din Legea nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, inspectorul de integritate a solicitat informații și documente necesare desfășurării controlului de la Direcția Educație, cultură, tineret, sport și turism raionul Căușeni, Agenția Servicii Publice și a consultat registrele de stat.

În compartimentul "Informații generale despre subiectul declarării" în declarația cu privire la venituri și proprietate pentru anul 2015, dna Paniș Natalia a indicat că dl [REDACTAT] este soțul ei, iar în compartimentul "Venituri" a indicat că soțul ei, a primit salariu de la LT "Grigore Grigoriu" s. Cîrnățeni, raionul Căușeni.

Potrivit informațiilor din Registrul de Stat al Populației, dna Natalia Paniș a fost căsătorită cu dl [REDACTAT] din [REDACTAT] până la [REDACTAT], conform certificatului de deces a dlui [REDACTAT] cu nr. [REDACTAT].

Conform răspunsului nr. 01/7389 din 28.10.2020 înregistrat în Cancelaria Autorității Naționale de Integritate cu nr. 8179 din 29.10.2020, dna Natalia Paniș față de [REDACTAT] este rudă de gradul II pe linie colaterală (soră).

În cadrul controlului, inspectorul de integritate a recepționat mai multe cereri, acte juridice și administrative (anexate la dosarul de control), semnate de dna Paniș Natalia în calitate de director al LT "Grigore Grigoriu", s. Cîrnățeni, raionul Căușeni în privința dlui [REDACTAT] (soțul), însă, cu referire la obiectul controlului sunt următoarele:

Anul 2017:

1. Ordinul nr. 72-A din 24.01.2017 cu privire la premiul anual pentru timpul efectiv lucrat;

2. Ordinul nr. 12-p din 12.04.2017 cu privire la acordarea concediului (cît și cererea ce a stat la baza emiterii ordinului enunțat);
3. Ordinul nr. 25-p din 17.07.2017 cu privire la eliberarea din funcție.

Totodată, în cadrul controlului, inspectorul de integritate a recepționat mai multe acte administrative și juridice (anexate la dosarul de control), emise de dna Paniș Natalia în privința dnei [REDACTED] (sora) însă, cu referire la obiectul controlului sunt următoarele:

Anul 2016 (începînd cu 01.08.2016):

1. Contractul individual de muncă nr. 95-c din 01.09.2016;
2. Ordinul nr. 63-A din 26.12.2016 cu privire la acordarea sporului la salariu pentru intensitatea muncii;

Anul 2017:

1. Ordinul nr. 72-A din 24.01.2017 cu privire la premiul anual pentru timpul efectiv lucrat;
2. Ordinul nr. 125-A din 05.06.2017 cu privire la premiere;
3. Ordinul nr. 24 din 17.07.2017 cu privire la acordarea concediului din cont propriu (cît și cererea ce a stat la baza emiterii ordinului enunțat);
4. Ordinul nr. 33-p din 26.08.2017 cu privire la acordarea concediului din cont propriu (cît și cererea ce a stat la baza emiterii ordinului enunțat);

Anul 2018:

1. Ordinul nr. 54-A din 30.11.2018 cu privire la premiere.

Punctul de vedere al persoanei supusă controlului.

Prin scrisoarea nr. 04-16/5367 din 05.11.2020, care conform avizului de recepție nr. DS8000337648AS a fost recepționată la 09.11.2020, dna Natalia Paniș a fost invitată la sediul Autorității Naționale de Integritate pentru a-și prezenta punctul de vedere asupra obiectului controlului, sau prin orice alt mijloc care confirmă informarea în termen de 15 zile de la recepționarea invitației.

Astfel, exercitându-și dreptul prevăzut de art. 37, alin. (3) din Legea nr. 132/2017 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, la 26.11.2020, în cadrul Autorității Naționale de Integritate cu nr. 9207, a fost înregistrat punctul de vedere al dnei Paniș Natalia în care a indicat: „...potrivit Ordinului nr. 32-p din 26.08.2015, [REDACTED] începînd cu 01.09.2015 a fost angajat în calitate de director adjunct pentru problemele gospodăriei în LT „Grigore Grigoriu” s. Cîrnățeni, r. Căușeni, unde eu Paniș Natalia, soția lui activam în funcție de director.

În baza Hotărîrii Guvernului nr. 180 din 11.03.2013 s-a emis ordinul nr. 72-A din 24.01.2017 cu privire la premiul anual pentru timpul efectiv lucrat, a fost calculat și semnat pentru toți angajații liceului, printre care erau sora [REDACTED] și soțul meu [REDACTED].

În conformitate cu Anexa nr. 5 la Convenția Colectivă (la nivel ramural) 2016-2020 „Regulamentul cadru cu privire la premiere salariaților din învățământ” au fost emise ordinele nr. 63-A din 26.12.2016, nr. 125-A din 05.06.2017, și nr. 54-A din 31.11.2018.

Dar de fiecare dată premiile pentru angajații liceului au fost calculate, verificate de către Comisiile instituite, dintre care făceau parte contabilul-șef, secretara liceului, directorul adjunct pentru problemele instruirii, președintele comitetului sindical, asistentul medical. Nu am făcut-o singură niciodată, am ținut cont de transparență, respectând principiul egalității, fără ca sa aleg oamenii.

Am scris cerere pentru soțul meu pentru concediu ordinar, deoarece stătea la pat, era în stare gravă după un an debuletin (2 intervenții chirurgicale și 10 chimioterapii-cancer). Am avut un an foarte greu, nu știu cum am rezistat și de abia anul acesta, când am făcut copii la documentele solicitate de Inspectoratul de Integritate, am înțeles că nici nu a fost corect calculat concediul ordinar (adică nu i-au fost calculate încă 13 zile de concediu). În astfel de momente nu mai am cum și când să te gândești la profit. Soțul meu a lucrat în liceu în perioada 01.09.2015-14.04.2016, și apoi a nimerit în spital. Dar și acum îl pomenesc angajații câte lucruri bune a făcut, cu câtă reponsabilitate și minuțiozitate se atârna față de lucrul său.

Prin Ordinele nr. 24-p din 17.07.2017, nr. 33-p din 26.08.2017 i-am acordat dnei [REDACTED] concedii din cont propriu, ceea ce nu a prevăzut careva cheltuieli din bugetul instituției. Dimpotrivă s-au format economii. Când soțul meu s-a aflat în concediu medical timp de un an, eu nu am angajat pe nimeni și economiile formate le-am acordat premii la sfârșit de an angajaților liceului pentru munca sînguincioasă.

Țin să accentuez că n-am știut că nu aveam dreptul să semnez aceste ordine în cărțile de ordine. Anii 2016-2019 îndeobște au fost niște ani foarte grei în viața mea: în aprilie 2016 mi s-a îmbolnăvit grav soțul, iar în luna iunie au început lucrările de reparație capitală a liceului în baza Proiectului „Termoizolarea clădirii liceului, schimbarea ferestrelor și reamenajarea stadionului sportiv” în cadrul Proiectului PNUD.

...

Chiar dacă și am angajat aceste persoane, am făcut-o pentru că erau specialiști cu studii în domeniu, responsabili, onești, constiți. Și nu am făcut-o avînd motive corupte, nu am urmărit scopuri preferențiale de interes personal. Fiecare din ei avea fișa postului, în care erau determinate atribuțiile postului, reponsabilitățile, împuternicirile și era determinată ponderea ierarhia. Astfel, ambii raportau contabilului-șef. Tot timpul, când era vorba de inventariere, premii se instituiau Comisii ce apreciau, verificau, calculau, dar n-am făcut-o eu personal.

Și [REDACTED] și [REDACTED] au fost angajați în câmpul muncii prin respectarea și realizarea în deplin potențiala prevederilor art. 43 din Constituția Republicii Moldova. La fel suplimentar drept justificare juridică a dreptului dat de a munci din partea lui [REDACTED] și [REDACTED] a fost realizat și prin prisma prevederilor art. 6, 8 al Codului Muncii prin care se stipulează că orice persoană are dreptul la muncă și este liber în alegerea locului de muncă, a profesiei, meseriei sau activității sale. Ori în cadru raporturilor de muncă acționează principiul egalității în drepturi a tuturor salariaților.

Nu am știut cum și când să declar conflictul de interese.

Din partea spălătoresei de veselă în blocul alimentară, dna [REDACTED] la Ministerul Educației a parvenit o petiție, în care eram învinuită că am angajat sora și soțul. Am fost telefonată la liceu de către dna [REDACTED], colaborator al Ministerului, care este curatorul raionului nostru și am fost învinuită de acest fapt. I-am explicat deni [REDACTED], că am dorit să am cu cine lucra, să am încredere, să pot face față lucrului, să-i exercit funcția cât mai efectiv și m-am săturat să lucrez cu bețivi și oameni iresponsabili pe care permanent trebuie să-i dădăcesc și să-i ghidez. Dna [REDACTED] m-a sfătuit să fac declarație. Am căutat pe internet și am găsit niște modele, pe care le-am îndeplinit și am plecat la Direcția de Învățământ Căușeni. Dar am fost îndreptată spre juristul de la Direcția Finanțe, dl [REDACTED], care ascultându-mă m-a îndreptat spre Secția Resurse umane de la Direcția Învățământ unde le-am și lăsat aceste foi îndeplinite. Colaboratorii DECTST Căușeni sunt la curent din 2013 că sora mea lucrează la școală. De aceea am și stat liniștită, considerând că am declarat că sora și soțul sunt angajați ai liceului. În martie 2020, în rezultatul controlului din partea Inspecției Muncii, am aflat că nu s-au făcut nici un fel de înregistrări ai declarațiilor mele și completând anexele iarăși am plecat la DECTST Căușeni. Dna [REDACTED] nu mi-a primit declarațiile, zicând că trebuie să mă adresez la Consiliul raional, că sunt schimbări. Că nu se face declarație ca mai înainte. Dar cum – nu mi-a mai spus. Nu am avut altă ieșire din situație și am expediat declarațiile prin poștă (scrisoare recomandată care o anexez la prezenta informație). Am sunat-o pe [REDACTED] și i-am spus că am expediat scrisoarea. N-am mai primit nici un răspuns.

Nu am urmărit scopul să vi se facă milă de mine. Am vrut să dovedesc, pe cât posibil, să demonstrez, că am muncit și muncesc mult și cinstit, dar nu mi-am cântărit bine puterile, n-am reușit să le știu pe toate și să le dovedesc pe toate.

...

Toți așteaptă de la directorii de școli prea multe: să fim contabili, și juriști, și constructori și multe altele...Dar se uită că mai suntem și profesori cu multe sarcini legate de această profesie, și mai suntem și oameni. Pur și simplu oameni.”

Aprecierea inspectorului de integritate.

Studiind materialele dosarului de control, prevederile legale ce guvernează speța și punctul de vedere al persoanei supuse controlului, inspectorul de integritate constată că dna Paniș Natalia, fiind în exercițiul funcției de director al LT "Grigore Grigoriu" s. Cîrnățeni, raionul Căușeni, a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese reglementat de dispozițiile Legii nr. 133/2016 cu privire la declararea averii și a intereselor personale.

Documentele obținute în cadrul controlului atesă că dna Natalia Paniș prin Ordinul nr. 155-p din 07 iulie 2008, emis de Ministerul Educației și Tineretului al Republicii Moldova, a fost numită prin transfer la funcția de director al LT "Grigore Grigoriu" din s. Cîrnățeni, raionul Căușeni începînd cu 07 iulie 2008, pe o perioadă de 4 ani. Ulterior, prin Ordinul nr. 250-p din 09 iulie 2012, emis de Ministerul Educației și Tineretului al Republicii Moldova, a fost numită în funcția de director al LT "Grigore Grigoriu" din s. Cîrnățeni, raionul Căușeni începînd cu 09.07.2012 pe o perioadă de 5 ani. Conform Ordinului nr. 120-p din 07.07.2017 emis de Direcția Învățămînt Căușeni din cadrul Consiliul raional Căușeni, dnei Natalia Paniș, i-a fost constatat încetarea de drept a contractului individual de muncă în calitate de director al LT "Grigore Grigoriu" s. Cîrnățeni, raionul Căușeni, care totodată prin același ordin a fost desemnată în calitate de director interimar al LT "Grigore Grigoriu" s. Cîrnățeni, raionul Căușeni pînă la desfășurarea concursului și numirea, urmare a acestuia, a unui director. Ulterior, prin Ordinul nr. 19-p din 01.02.2018 cu privire la angajare, emis de Direcția Educația, Cultură, Tineret, Sport și Turism Căușeni, în baza deciziei de concurs din 26.01.2018, dna Natalia Paniș a fost numită în funcție de director al LT "Grigore Grigoriu" s. Cîrnățeni, raionul Căușeni, începînd cu data de 01.02.2018 pînă la 01.02.2023.

În conformitate cu dispozițiile art. 3, alin. (1), lit. e) din Legea nr. 133/2016 cu privire la declararea averii și a intereselor personale, ca urmare a exercitării funcției de director al LT "Grigore Grigoriu", s. Cîrnățeni, raionul Căușeni, care este o funcție de conducere a organizației publice, dna Natalia Paniș are statut de subiect al declarării averii și intereselor personale.

Reieșind din faptul că dna Natalia Paniș a fost numită în calitate de director al LT "Grigore Grigoriu" s. Cîrnățeni, raionul Căușeni și în perioada pentru anii 2008-2019, iar Legea nr. 133 din 17.06.2016 cu privire la declararea averii și a intereselor personale a intrat în vigoare la data de 01.08.2016, controlul respectării regimului juridic al conflictelor de interese a fost realizat după data de 01.08.2016.

În corespundere cu prevederile art. 2 din Legea nr. 133 din 17.06.2016 cu privire *la declararea averii și a intereselor personale*, noțiunile de conflict de interese, interes personal și persoane apropiate sunt definite după cum urmează:

conflict de interese – situația în care subiectul declarării are un interes personal ce influențează, sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii;

interes personal – orice interes material sau nematerial al subiectului declarării ce rezultă din activitățile sale în calitate de persoană privată, din relațiile sale cu persoane apropiate sau cu persoane juridice și alți agenți economici, indiferent de tipul de proprietate, din relațiile sau afiliațiile sale cu organizații necomerciale, inclusiv cu partidele politice și cu organizațiile internaționale;

persoană apropiată – soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sînge sau prin adopție cu subiectului declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră).

Potrivit dispozițiilor art. 12, alin. (3)-(5) din Legea nr. 133 din 17.06.2016 cu *privire la declararea averii și a intereselor personale*:

(3) Conflictul de interese real apare în cazul în care subiectul declarării este chemat să rezolve o cerere/un demers, să emită un act administrativ, să încheie direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, să ia o decizie sau să participe la luarea unei decizii în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sînt apropiate, persoanele fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

(4) În cazul apariției unui conflict de interese real, subiectul declarării este obligat:

a) să informeze șeful ierarhic sau organul ierarhic superior imediat, dar nu mai tîrziu de 3 zile de la data constatării, despre conflictul de interese în care se află;

b) să nu rezolve cererea/demersul, să nu emită actul administrativ, să nu încheie, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, actul juridic, să nu ia sau să nu participe la luarea deciziei în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică pînă la soluționarea conflictului de interese;

(5) Informarea despre apariția unui conflict de interese real se va face pînă la soluționarea cererii/demersului, emiterea actului administrativ, încheierea, directă sau prin intermediul unei persoane terțe, a actului juridic, participarea la luarea deciziei sau luarea deciziei și va lua forma unei declarații scrise ce trebuie să conțină date despre natura conflictului de interese și despre modul în care acesta influențează sau poate influența îndeplinirea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

Conform prevederilor art. 14 alin. (2)-(3) din Legea nr. 133 din 17.06.2016 cu privire la *declararea averii și a intereselor personale*, conflictul de interese real se soluționează de către subiectul declarării, conducătorul organizației publice, Autoritatea Națională de Integritate sau Consiliul de Integritate, după caz. Până la soluționarea conflictului de interese real, subiectului declarării, în persoana dnei Paniș Natalia, îi este interzisă întreprinderea oricărei acțiuni pe cauza dată, cu excepția abținerii.

În conformitate cu dispozițiile art. 12, alin. (3)-(4) lit. a – b și alin. (6) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, prin scrisoarea nr. 01-158 din 03.03.2020 înregistrată în Cancelaria Autorității Naționale de Integritate cu nr. 1588 la 10.03.2020, în persoana dnei Tatiana Paladuța, șef adjunct a Direcției Educație, Cultură, Tineret, Sport, și Turism Căușeni a informat că dna Natalia Paniș, director al LT ”Grigore Grigoriu” din s. Cîrnățeni, raionul Căușeni nu s-a adresat șefului ierarhic cu informarea și soluționarea conflictului de interese real în care se afla până la soluționarea cererii/demersului, emiterea actului administrativ, încheierea, directă sau prin intermediul unei persoane terțe, a actului juridic, participarea la luarea deciziei sau luarea deciziei și va lua forma unei declarații scrise ce trebuie să conțină date despre natura conflictului de interese și despre modul în care acesta influențează sau poate influența îndeplinirea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

Potrivit art. 14, alin. (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, subiectului declarării, în persoana dnei Paniș Natalia, poate soluționa conflictul de interese real în care se află prin abținerea de la rezolvarea cererii/demersului, de la emiterea/adoptarea actului administrativ, de la încheierea actului juridic, de la participarea la luarea unei decizii sau luarea deciziei/votare, informînd toate părțile vizate de decizia respectivă în privința măsurilor luate pentru a proteja corectitudinea procesului de luare a deciziilor.

În același timp, potrivit prevederilor art. 3 din Legea integrității nr. 82/2017, dna Paniș Natalia, director al LT ”Grigore Grigoriu” s. Cîrnățeni, raionul Căușeni deține și calitatea de agent public.

Astfel, în conformitate cu prevederile art. 14, alin. (2), lit. a – b) din aceeași lege, dna Paniș Natalia avea obligația *„să declare în scris, în termen de 3 zile, conducătorului entității publice despre conflictele de interese real apărute în cadrul activității sale profesionale, explicînd natura conflictului de interese și cum acestea influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a atribuțiilor sale și să evite consumarea conflictelor de interese prin abținere de la exercitarea atribuțiilor sale în măsura în care acestea sînt amenințate de conflictele de interese, pînă la soluționarea acestora”*.

Potrivit art. 12, alin. (10) din Legea nr. 133/2016 cu privire la declararea averii și a intereselor personale, *conflictul de interese consumat reprezintă fapta subiectului declarării de rezolvare a unei cereri/unui demers, de emitere a unui act administrativ, de încheiere directă sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, de luare sau de participare la luarea unei decizii în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică cu încălcarea prevederilor alin. (4) și (7).*

În conformitate cu prevederile art. 20, alin. (1), lit. b) și c) din Codul Educației al Republicii Moldova nr. 152/2014, învățământul general cuprinde: „ b) învățământul primar: clasele I-IV; c) învățământul gimnazial: clasele V-IX”, iar potrivit art. 21, alin (1) din același Cod, instituțiile publice de educație timpurie (educație antepreșcolară și învățământ preșcolar) și de învățământ extrașcolar (de nivel local) sînt înființate, reorganizate și lichidate de către autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi. Instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și extrașcolar (de nivel raional) sînt înființate, reorganizate și lichidate de către autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea și ale UTA Găgăuzia”.

Potrivit Regulamentul-tip de organizare și funcționare a instituțiilor de învățământ primar și secundar, ciclul I și II, aprobat prin Ordinul Ministerului Educației nr. 235 din 25.03.2016, directorul exercită conducerea executivă a instituției, în conformitate cu atribuțiile conferite de lege, cu hotărârile consiliului de administrare a instituției, precum și alte reglementări legale.

Reieșind din cele relatate *supra*, inspectorul de integritate, observă că dna Natalia Paniș, director al LT „Grigore Grigoriu” s. Cîrnățeni, r. Căușeni, a rezolvat cereri, a emis următoarele acte administrative, în privința persoanei apropiate (soțul) dl [REDACTAT]:

Anul 2017:

1. Ordinul nr. 72-A din 24.01.2017 cu privire la premiul anual pentru timpul efectiv lucrat;
2. Ordinul nr. 12-p din 12.04.2017 cu privire la acordarea concediului (cît și cererea ce a stat la baza emiterii ordinului enunțat);
3. Ordinul nr. 25-p din 17.07.2017 cu privire la eliberarea din funcție.

Totodată, în cadrul controlului, inspectorul de integritate observă că dna Paniș Natalia a emis mai multe acte administrative și juridice și în privința dnei [REDACTAT] (sora):

Anul 2016 (începînd cu 01.08.2016):

1. Contractul individual de muncă nr. 95-c din 01.09.2016;
2. Ordinul nr. 63-A din 26.12.2016 cu privire la acordarea sporului la salariu pentru intensitatea muncii;

Anul 2017:

1. Ordinul nr. 72-A din 24.01.2017 cu privire la premiul anual pentru timpul efectiv lucrat;
2. Ordinul nr. 125-A din 05.06.2017 cu privire la premiere;
3. Ordinul nr. 24 din 17.07.2017 cu privire la acordarea concediului din cont propriu (cît și cererea ce a stat la baza emiterii ordinului enunțat);
4. Ordinul nr. 33-p din 26.08.2017 cu privire la acordarea concediului din cont propriu (cît și cererea ce a stat la baza emiterii ordinului enunțat);

Anul 2018:

1. Ordinul nr. 54-A din 30.11.2018 cu privire la premiere.

Analizînd minuțios cele relatate de dna Paniș Natalia în punctul său de vedere și anume bazîndu-se pe faptul că nu a știut cînd și cum să declare conflictele de interese, inspectorul de integritate consideră că nu este o scuză plauzibilă întru justificarea exonerării de răspundere generată de conflictele de interese abordate în prezenta speță (*nemo legem ignorare censetur*) în contextul în care este axiomatic că relațiile sociale sunt guvernate de norme juridice, iar actele normative (în care sunt materializate normele juridice) indiferent de forța juridică și organul emitent, pentru asigurarea cunoașterii și opozabilității lor, se publică în corespundere cu art 56, alin. (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, în Registrul de stat al actelor juridice, precum și în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau, după caz, în monitoarele oficiale ale raioanelor, municipiilor și ale unităților teritoriale autonome cu statut juridic special ori în Registrul actelor locale, prezumîndu-se cunoașterea de către toți destinatarii a legii a regulilor de conduită impuse, informația fiind accesibilă publicului.

Potrivit art. 23, alin. (4) și (6) din Legea nr. 133 din 17.06.2016 cu privire la declararea averii și a intereselor personale, „*fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat că acesta a soluționat o cerere/un demers, a emis sau a adoptat un act administrativ, a încheiat, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese constituie temei pentru răspunderea contravențională sau penală și pentru revocarea, destituirea sau, după caz, încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză. Subiectul declarării eliberat sau destituit din funcție potrivit prevederilor alin. (3)–(5) este decăzut din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor electorale, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării sau destituirii din funcția publică ori de demnitate publică respectivă sau din data încetării de drept a mandatului său*”.

Conform art. 38 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la *Autoritatea Națională de Integritate*, în urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că persoana supusă controlului nu a declarat și nu a soluționat conflictul de interese sau a emis/adoptat un act administrativ, sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, sau a luat personal o decizie ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese.

În urma examinării materialelor acumulate, punctul de vedere al persoanei supuse controlului și prevederile legale ce guvernează speța, inspectorul de integritate concluzionează că dna Natalia Paniș, director al LT „Grigore Grigoriu” s. Cîrnățeni, r. Căușeni, a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, manifestat prin: nedeclararea și nesoluționarea prin abținere a conflictelor de interese, rezolvarea cererilor, luarea deciziilor și semnarea actelor administrative și juridice în privința dlui [REDACTED] (soțul) și dnei [REDACTED] (sora), care au calitatea de persoană apropiată în sensul art. 2 al Legii nr. 133 din 17.06.2016 privind *declararea averii și a intereselor personale*.

Din aceste raționamente, în conformitate cu prevederile art. 19 și art. 35-38, 39 din Legea nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la *Autoritatea Națională de Integritate*, art. 23 din Legea nr. 133 din 17.06.2016 cu privire la *declararea averii și a intereselor personale*, *inspectorul de integritate*,

DECIDE:

1. Se constată că dna Paniș Natalia, director al LT „Grigore Grigoriu” s. Cîrnățeni, r. Căușeni, a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, manifestat prin:
 - Nedeclararea în conformitate cu prevederile art. 12, alin. (4), lit. (a)-(b) și art. 12, alin. (5) din Legea nr. 133/2016 cu privire la declararea averii și a intereselor personale, imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării șefului ierarhic superior (în cazul de față Direcția Educație, Cultură, Tineret, Sport, și Turism a Consiliului raional Căușeni) despre conflictele de interese în care se afla.
 - Nesoluținarea conflictelor de interese reale în conformitate cu prevederile art. 14, alin. (2) – (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.
 - Rezolvarea cererilor/demersurilor, emiterea/semnarea actelor administrative și încheierea direct a actelor juridice, care vizează persoanele apropiate (soțul - [REDACTED] și sora-[REDACTED]), fapt prin care a admis consumarea

conflictelor de interese, în conformitate cu art. 12, alin. (10) al Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

2. Se sesizează Direcția Educație, Cultură, Tineret, Sport, și Turism a Consiliului raional Căușeni, în termen de 5 zile din momentul în care actul de constatare va rămâne definitiv, în vederea încetării raporturilor muncă cu dna Paniș Natalia, director al LT „Grigore Grigoriu” s. Cîrnățeni, r. Căușeni.
3. Se decede dna Paniș Natalia, din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor electorale, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării sau destituirii din funcția publică ori de demnitate publică respectivă sau din data rămânerii definitive a actului de constatare ori din data rămânerii definitivă și irevocabilă a hotărârii judecătorești prin care se confirmă existența conflictului de interese.
4. Se înscrie dna Paniș Natalia, în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică din data eliberării sau destituirii din funcție de director al LT „Grigore Grigoriu” s. Cîrnățeni, r. Căușeni sau din data rămânerii definitive a actului de constatare ori din data rămânerii definitivă și irevocabilă a hotărârii judecătorești prin care se confirmă existența conflictului de interese.
5. Se aduce la cunoștința dnei Paniș Natalia actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta, în termen de 15 zile de la primirea acestuia, în instanța de contencios administrativ, Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani), MD-2068, mun. Chișinău, str. Kiev, 3.

**Inspector de integritate
al Inspectoratului de Integritate**

Cristina CIUBOTARU